

Skudenes & Aakra Sparebank

Informasjon i samsvar med kravene i
kapitalkravsforskriftens del IX

Pilar 3

2017

Oppdatert per 31. Desember 2017

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet.....	3
2	Basel III (CRD IV) - Kapitaldekningsreglene.....	3
2.1	Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital	4
2.2	Pilar 2 Bankens egenvurdering av samlet kapitalbehov og myndighetenes tilsynsfunksjon (ICAAP)	4
2.3	Pilar 3 - Offentliggjøring av finansiell informasjon	4
3	Risiko- og kapitalstyring i Skudenes & Aakra Sparebank	5
3.1	Innledning.....	5
3.2	Formål.....	5
3.3	Risikogrupper.....	5
3.4	Elementer i risiko- og kapitalstyringen.....	5
4	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	8
4.1	Ansvarlig kapital	8
5	Informasjon om risikogruppene under Pilar 1.....	9
5.1	Kredittrisiko – Standardmetoden	9
5.2	Utviklinger i nedskrivninger på utlån og garantier	9
5.3	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	10
5.4	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav.....	10
5.5	Motpartsrisiko knyttet til derivater.....	10
5.6	Egenkapitalposisjoner	10
5.7	Operasjonell risiko.....	11
6	Risikoområder under Pilar 2 – Økonomisk kapital	11
6.1	Økonomisk kapital	11
6.2	Kredittrisiko	11
6.3	Markedsrisiko	12
6.4	Likviditetsrisiko	12
6.5	Andre risikoer	Feil! Bokmerke er ikke definert.
7	Oppsummering av kapitalbehovet	12
8	Vedlegg 1: Avtalevilkår kapitalinstrumenter	13
9	Vedlegg 2: Sammensetning av ansvarlig kapital.....	15

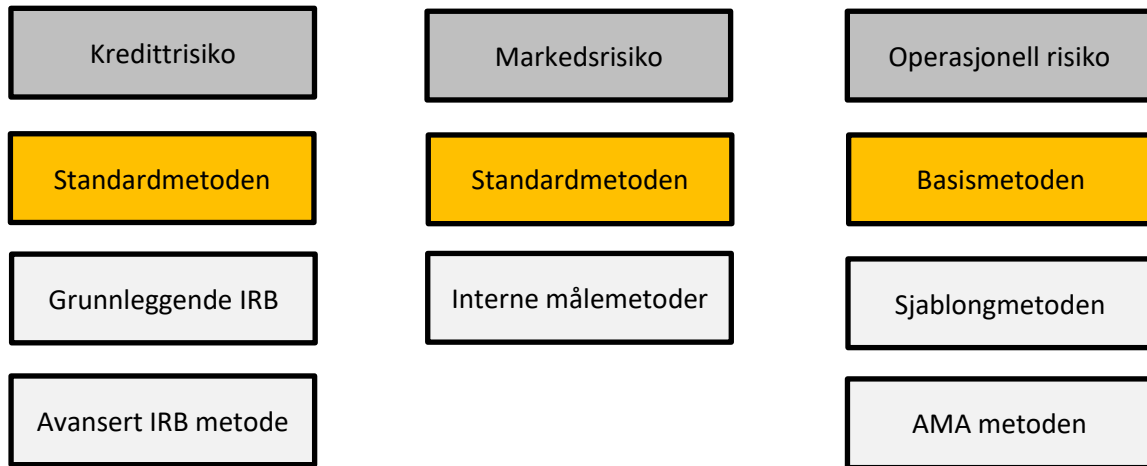
1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Det legges opp til å utarbeide et tilsvarende dokument hvert år i tilknytning til årsrapporten. Vesentlige endringer som gjør at innholdet i dokumentet avviker betydelig fra faktiske forhold vil kunne medføre hyppigere oppdatering av informasjonen.

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2017 med mindre annet fremgår.

Bankene har mulighet til å benytte alternative metoder for å vurdere kapitalkravet for de ulike risikokategoriene. Avanserte metoder for å beregne kapitalkrav krever tillatelse fra Finanstilsynet. Figuren under viser de alternative metodene bankene kan benytte.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Banken inngår ikke i regnskapspliktig konsern, slik at all rapportering er på banknivå.

2 Basel III (CRD IV) - Kapitaldekningsreglene

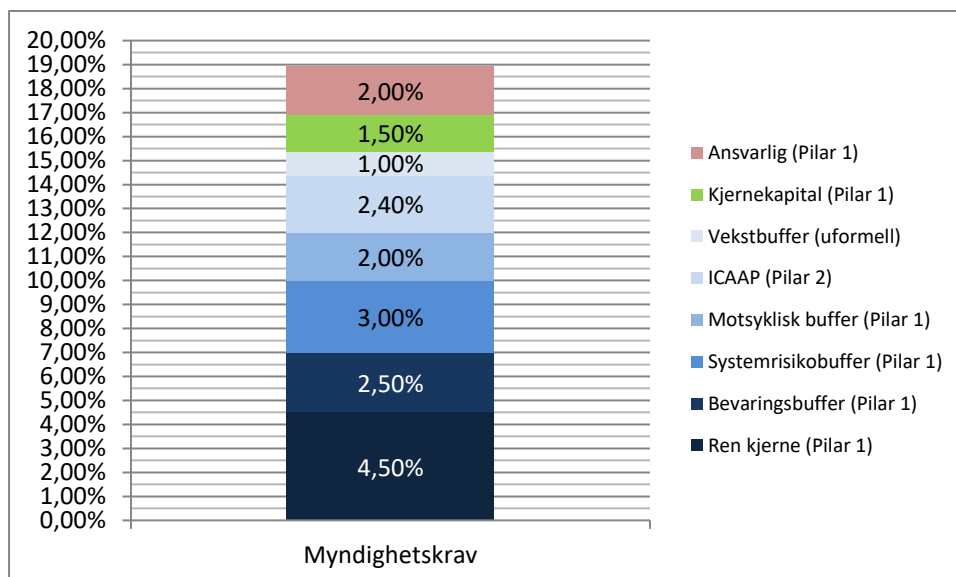
Formålet med kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre styring og kontroll.

Stabilitet skal sikres gjennom 3 pilarer:

- Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital.
- Pilar 2 - Bankens egenvurdering av samlet kapitalbehov og myndighetenes tilsynsfunksjon (ICAAP).
- Pilar 3 - Offentliggjøring av finansiell informasjon.

2.1 Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omfatter det regulatoriske minimumskravet til kapitaldekning. Minimumskravet til ansvarlig kapital er 8 % av beregningsgrunnlaget. I tillegg kommer krav om bevaringsbuffer, systemrisikobuffer og motsyklisk buffer som ble innført ved Basel III. Bufferkravene skal dekkes av ren kjernekapital. Den følgende tabellen viser myndighetskravene overfor banken:

2.2 Pilar 2 Bankens egenvurdering av samlet kapitalbehov og myndighetenes tilsynsfunksjon (ICAAP)

Denne delen av regelverket består av bankens egen prosess for vurdering av risiko og nødvendig kapital. I tillegg til en prosess for å vurdere total ansvarlig kapital i forhold til risikoprofil, har banken også en strategi for opprettholdelse av ønsket kapitalnivå. Bankens kapitalbehovsvurderinger under pilar 2 (ICAAP) kommer som et tilleggskrav til ren kjernekapital utover kravene i Pilar 1. Bankens ICAAP krav er av Finanstilsynet¹ satt til 2,40 % av konsolidert beregningsgrunnlag. Dette er marginalt høyere enn bankens egne beregninger. Bankens egen ICAAP vurdering tilsier et Pilar 2 tillegg på 2,18 %. Styret har uttrykt at de interne kapitaldekningsmålsetningene skal ha en god margin til myndighetenes minstekrav. Det følgende er bankens interne kapitaldekningsmålsetninger:

- Ren kjernekapital: 15,70 %
- Kjernekapital: 17,20 %
- Ansvarlig kapital: 19,20 %

Ved måling av kapitaldekning pr Q1, Q2, og Q3 mot nevnte målsetninger, tillater banken at det for interne rapporteringsformål legges til 75 % av årets overskudd etter skatt i kapitaldekningsbrøkens teller.

2.3 Pilar 3 - Offentliggjøring av finansiell informasjon

Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering, samt styring og kontroll. Dette dokumentet oppfylder bankens plikt til offentliggjøring av informasjon etter denne delen av kapitaldekningsregelverket.

¹ Finanstilsynet sin SREP vurdering, datert 30. November 2017

3 Risiko- og kapitalstyring i Skudenes & Aakra Sparebank

3.1 Innledning

I forbindelse med Basel II-implementeringen vedtok styret en overordnet risikopolicy, der det er fastsatt hvilket risikonivå som er akseptabelt på hvert område. Det er også utarbeidet en rekke styringsdokumenter som til sammen, etter styret sin oppfatning, på en god måte tilfredsstillende de 21 prinsippene for god risikostyring som er nevnt i "Modul for overordnet styring og kontroll" som er utarbeidet av Finanstilsynet. Bankens policydokumenter revideres årlig.

3.2 Formål

Risiko- og kapitalstyringen i Skudenes & Aakra Sparebank skal støtte opp under bankens strategiske mål, samt sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal sikres gjennom;

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi, dog slik at de til enhver tid strategiske kapitalmål oppfylles.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Videre skal risikostyringen bidra til å sikre banken en langsiktig finansiering til gode priser fra kapitalmarkedene.

3.3 Risikogrupper

Banken eksponeres for en rekke ulike typer risiko. De viktigste er:

Kredittrisiko	Er risikoen for tap som følge av kunders eller andre motparters manglende evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
Markedsrisiko	Er risikoen for tap som følge av endringer i observerbare markedskurser som renter, verdipapirkurser og valutakurser.
Operasjonell risiko	Er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
Likviditetsrisiko	Er risikoen for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige kostnader.

3.4 Elementer i risiko- og kapitalstyringen

Innledning

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer den måten styret og ledelsen ønsker å styre banken på.

- Strategisk målbylde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging

- Beredskapsplaner
- Etterlevelse (compliance)

Det er gitt en nærmere beskrivelse av de enkelte elementene i de påfølgende kapitler.

Strategisk målbilde

Risiko- og kapitalstyringen i Skudenes & Aakra Sparebank tar utgangspunkt i de definerte strategiske målsetningene slik de fremkommer i strategidokumentet, økonomiske målsetninger, kredittpolicyen og policydokumentet for likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Organisasjon og bedriftskultur

Bedriftskultur

I prosessen for risikostyring er bedriftskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Bedriftskulturen omfatter menneskene i organisasjonen (deres individuelle egenskaper og integritet, verdigrunnlag og etikk), ledelsesfilosofi/-stil og styringsprinsipper. Dårlig bedriftskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. Skudenes & Aakra Sparebank har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Organisering

Banken legger vekt på uavhengighet i risikostyringen.

Styret har ansvaret for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra vedtatte risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i banken, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Banksjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at banksjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

De enkelte fagansvarlige rapporterer løpende til banksjef om vesentlige endringer i risikofaktorer, og minst årlig skriftlig om resultatene av internkontrollen som er foretatt i den enkelte avdelingen i løpet av året.

Leder risikostyring og compliance er styrets og adm. banksjefs redskap for uavhengig overvåking av at risikostyringen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Leder risikostyring og compliance rapporterer til banksjef /styret. Leder risikostyring og compliance sine rapporter og anbefalinger knyttet til forbedringer i bankens risikostyring blir løpende gjennomgått og implementert. Funksjonen har også ansvar for at løpende compliance-evalueringer blir foretatt. En ny person tiltrådte stillingen i mars 2018.

Risikokartlegging/risikoanalyse

Minst årlig skal alle vesentlige og mindre vesentlige risikofaktorer samles i en felles oversikt, og bli gradert etter sannsynlighet for at hendelsen inntreffer og alvorlighetsgraden hvis hendelsen inntreffer. Denne matrisen blir sett opp mot internkontroll-tiltakene som er etablert på hvert fagområde, for å sikre at det er etablert kontrolltiltak for å forebygge de mest kritiske risikoene.

Stresstester

Det gjennomføres minst årlige stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen til banken. Stresstester kjøres for å få fram effekter av

situasjoner som en ikke forventer skal inntreffe, men som vil kunne påføre banken større uventede tap. Stresstestene skal gjennomføres på de mest kritiske risikoområdene som bl.a. kreditt-, markeds- og likviditetsrisiko, og skal ta hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling over en periode på minimum tre år.

Risikostrategier

Gjennom risikostrategiene definerer styret ønsket risikoprofil gjennom etablering av risikobaserte rammer og måltall på de ulike risikoområder. Strategiene revideres årlig.

Kapitalstyring

Skudenes & Aakra Sparebank skal ha en kapitalstyring som sikrer:

- En effektiv kapitalanskaffelse og anvendelse i forhold til bankens strategiske målsetninger og vedtatte forretningsstrategier.
- Konkurransedyktig avkastning.
- Konkurransedyktige vilkår, og langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene.
- Utnyttelse av vekstmuligheter i bankens til enhver tid definerte markedsområde
- At ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad

På grunnlag av det strategiske målbildet skal det årlig utarbeides en kapitalplan for å sikre en langsiktig og målrettet kapitalstyring. Kapitalplanen skal ta hensyn til framskrivning av bankens finansielle utvikling for de neste tre årene. Disse framskrivningene skal ta hensyn til forventet utvikling i perioden samt en situasjon med alvorlige økonomiske tilbakeslag over minimum tre år.

Med grunnlag i framskrivningene av det samlede kapitalbehovet skal ledelsen og styret gjøre en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig og tilpasset Skudenes & Aakra Sparebanks nåværende og fremtidige risikoprofil samt strategiske måltilde.

De nevnte minimumskravene til kapitaldekning skal sikre nødvendig tilstrekkelig kapital til:

- Å overoppfylle myndighetenes krav
- Ivareta vernet av bankens kreditorer
- Å gjøre banken attraktiv som låntaker i kapitalmarkedene

Oppfølging, rapportering og overvåking

Alle ledere er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og skal påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret og administrerende banksjef.

Bankens risikorapportering har som formål å sikre at alle organisasjonsnivå har tilgang på tilstrekkelig og pålitelig risikorapportering. Kontroll av den overordnede risikoeksponering og risikoutvikling foretas av fagansvarlig risikostyring og følges opp gjennom periodiske rapporter til styret og administrasjonen.

Beredskapsplaner

Bankenes kjernevirksomhet er å ta kalkulert risiko. Denne vil over tid kunne påføre bankene større uventede tap, på tross av gode risikostyringssystemer og prosesser. En slik situasjon vil kunne medføre alvorlig press på likviditet og drift. Skudenes & Aakra Sparebank har derfor utarbeidet beredskapsplaner på nevnte områder.

Etterlevelse av intern kontroll

Det finnes prosesser som sikrer etterlevelse av gjeldende lover/forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer. Dette skjer gjennom:

- Et tydelig verdigrunnlag og en etisk standard som er klart kommunisert og forstått.
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover og forskrifter gjennom halvårlig gjennomgang av om vesentlige lovendringer er korrekt implementert i banken.

4 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

4.1 Ansvarlig kapital

Bankens ansvarlige kapital består utelukkende av ren kjernekapital (egenkapital), og et ansvarlig lån:

	2017	2016	2015	2014
Sparebankens fond 31/12	633.437	569.226	514.931	490.145
+ Gavefond	8.241	7.592	6.470	6.204
+ Egenkapitalbevis*	90.000	89.684	89.680	89.680
+ Overkursfond	331	381	381	381
+ Utjevningsfond	13.812	8.452	4.532	2.036
- Fradrag	3.731	3.458	2.758	
= Sum ren kjernekapital:	741.682	671.877	615.994	588.446
+ Fondsobligasjonslån	69.790	69.790	0	0
= Sum kjernekapital:	811.472	741.667	615.994	588.446
+ Ansvarlig lån	75.000	75.000	75.000	75.000
= Ansvarlig kapital:	886.472	816.667	690.994	663.446

Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og sum kapitalkrav. Det gjøres fradrag i kapitalkravet for nedskrivninger.

Minimumskrav til ansvarlig kapital Pilar 1:

Beregningsgrunnlag - Engasjementskategorier	2017	2016	2015
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	1		
Institusjoner	46.625	73.417	66.854
Foretak	397.186	345.366	295.097
Massemarkedsengasjementer	224.294	216.135	206.764
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2.971.958	2.676.069	2.542.822
Forfalte engasjementer	42.138	92.282	85.955
Obligasjoner med fortrinnsrett	31.537	23.438	19.976
Andeler i verdipapirfond	25.590	18.633	8.958
Egenkapitalposisjoner	205.136	189.487	117.941
Øvrige engasjementer	52.679	48.077	42.322
Beregningsgrunnlag for kredittrisiko:	3.997.146	3.682.904	3.386.689
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko:	301.769	285.177	270.588
Fradrag i beregningsgrunnlag:	-	-	-
Beregningsgrunnlag Bank Pilar 1:	4.298.915	3.968.081	3.657.277
Beregningsgrunnlag Konsolidert Pilar 1:	4.612.677	NA	NA

Per 31.12.2017 inngår bankens eierandel i Verd Boligkreditt AS i konsolidert beregningsgrunnlag.

5 Informasjon om risikogruppene under Pilar 1

5.1 Kredittrisiko – Standardmetoden

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Styring og kontroll

Kredittrisiko styres gjennom Kreditthåndboken og bankens bevilgningsfullmakter. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsfullmakter for utlånsvirksomheten. Gjennom Kreditthåndboken defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransjer og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsfullmakt delegeres kredittfullmakt til banksjef innenfor visse rammer. Banksjefen kan delegere fullmakter videre. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Skudenes & Aakra Sparebank bruker eget risikoklassifiseringssystem i forbindelse med bevilgning av kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet. Banken etterstreber å prise kredittrisiko basert på risikoklassifiseringssystemet.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens finansstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering per bransje, utsteder og risikoklasse. Styret mottar kvartalsvis oversikt over verdipapirbeholdningen.

Kredittrisiko – porteføljeinformasjon

Det vises til informasjon om porteføljen i bankens årsrapport for 2017 (note 2).

5.2 Utviklinger i nedskrivninger på utlån og garantier

Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement anses for å være misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Definisjon øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement anses for å være tapsutsatt, selv om det ikke er misligholdt ennå, når det er blitt identifisert objektive bevis på verdifall.

Definisjon verdifall:

Utlån og garantier vurderes etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004" ("utlånsforskriften"). Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført til kunden). Ved senere måling vurderes utlån til restverdi med fradrag for antatt verdi av pant. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet. Objektive bevis for at et utlån har verdifall, inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om blant annet følgende tapshendelser;

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold og andre vesentlige kontraktsbrudd. Utsatte engasjementer vurderes fortløpende og minimum kvartalsvis.

Individuelle nedskrivninger

Banken har interne retningslinjer for vurdering og verdsetting av engasjement i samsvar med utlånsforskriften. Alle utlån hvor der foreligger objektive bevis for en fremtidig tapshendelse, vil bli vurdert individuelt. Dersom det kan dokumenteres at et utlån har verdifall, blir en nedskrivning foretatt. I vurderingen blir det tatt hensyn til deponerte sikkerheter og en nøktern salgsverdi, inkludert salgsomkostninger. Regnskaper blir vurdert i den grad disse er aktuelle. For personlige engasjement benyttes vurdering av kundens personlige økonomi i stedet for regnskapsvurdering.

Gruppenedskrivninger

Nedskrivning på grupper av utlån foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i den aktuelle utlånsgruppen. Banken har forsøkt å dele inn bankens utlån i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å betale ved forfall. Skudenes & Aakra Sparebank benytter i den anledning et risikoklassifiseringssystem. Banken foretar gruppenedskrivninger ut fra en antakelse om at tapshendelser har inntruffet, uten at disse er kommet til kunnskap. Dette begrunnes med at det tar tid fra en hendelse finner sted før dette oppfanges i risikoklassifiseringssystemet. For nærmere informasjon om nedskrivninger generelt og gruppenedskrivninger spesielt, vises det til årsrapporten for 2017 note 2.5.

5.3 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er mest aktuelle. Skudenes & Aakra Sparebank har per rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

5.4 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Skudenes & Aakra Sparebank benytter ikke kredittderivater.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for oss, skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes enten takst, verdi beregnet av Eiendomsverdi eller bankens egen markedskunnskap ved fastsettelse av verdi.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov. Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet.

5.5 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Banken har ikke derivater med positiv verdi for banken. Det er derfor ikke beregnet motpartsrisiko.

5.6 Egenkapitalposisjoner

Kortsiktige plasseringer i aksjer er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og markedsverdi. Børsnoterte aksjer, egenkapitalbevis og andeler i aksje og pengemarkedsfond som inngår i en handelsportefølje, vurderes kvartalsvis til markedsverdi. Aksjer som er klassifisert som langsiktig plassering, er vurdert til anskaffelseskost og reguleres ikke for fortløpende kursendringer. Aksjene blir likevel nedskrevet dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi og verdinedgangen skyldes forhold som ikke anses å være av forbigående art. For mer detaljert info om bankens verdipapirer, vises det til notene i bankens årsrapport for 2016.

5.7 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

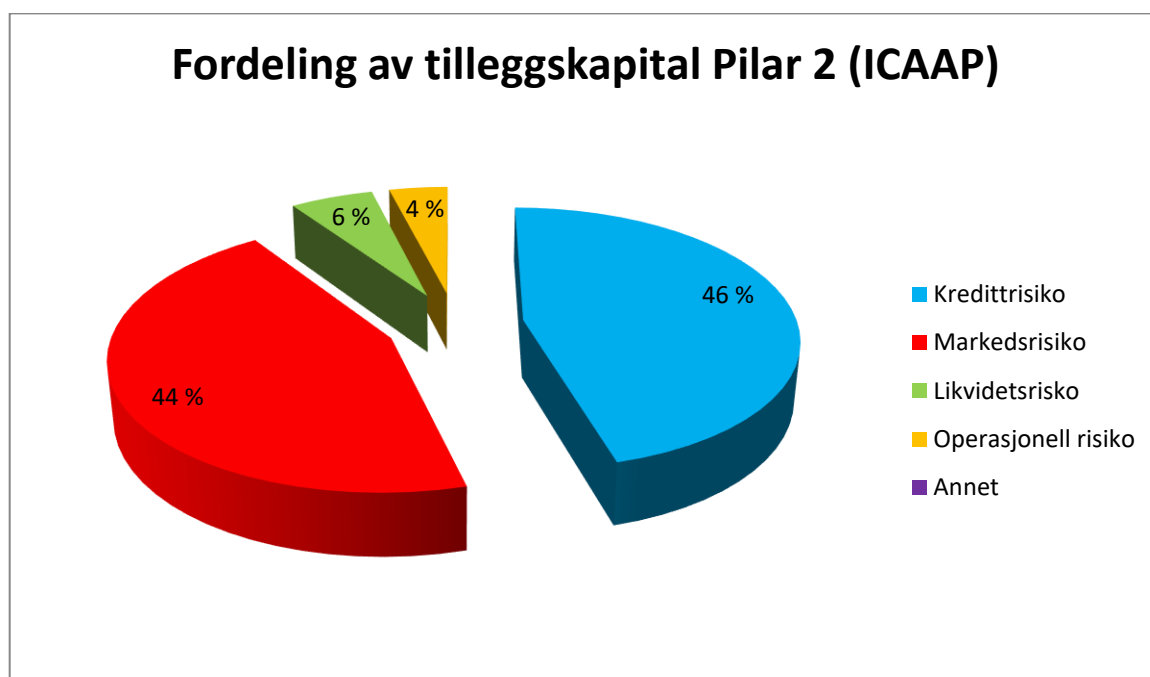
Operasjonell risiko styres gjennom eget rammeverk tilknyttet de overordnede styringssystemene i banken. Tilknyttet denne inngår en rekke ulike elementer:

- En årlig vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.
- En årlig bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

6 Risikoområder under Pilar 2 – Økonomisk kapital

6.1 Økonomisk kapital

Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital banken trenger for å dekke den faktiske risikoen banken har påtatt seg. Banken har tatt utgangspunkt i Pilar 1 beregningene. Det er lagt til ekstra kapital for kredittrisiko (herunder konsentrasjonsrisiko), markedsrisiko (herunder renterisiko, spreadrisiko, aksjerisiko og valutarisiko), likvidetsrisiko og operasjonell risiko. I tabellen nedenfor vises fordelingen av økonomisk kapital mellom de ulike risikoene. Tilleggskapitalen i forbindelse med Pilar 2 utgjør totalt 100,69 Mill kr. Uventede tap skal kunne dekkes av den økonomiske kapitalen.

6.2 Kredittrisiko

Kapitalbehovet slik det er beregnet i tilknytning til minimumskravet i Pilar 1 legges til grunn. I ICAAP prosessen vurderes om det i tillegg er behov til å sette av kapital utover dette minimumskravet. Det er satt av kapital til følgende temaer:

- Konsentrasjonsrisiko enkeltkunder

- Konsentrasjonsrisiko enkelt næringer
- Avvikende høy utlånsvekst
- Avvikende negativ porteføljekvalitet
- Kapitalkrav til kredittrammer med null prosent konverteringsfaktor

6.3 Markedsrisiko

Det er satt av kapital til følgende temaer:

- Aksjerisiko
- Renterisiko
- Spreadrisiko
- Eiendomsrisiko

6.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri løpende forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst uten vesentlige kostnader.

Ved beregning av tilleggskapital for likviditetsrisiko er det forutsatt en stresset situasjon for banken, med bortfall av store kundeinnskudd og samtidig vesentlig høyere fundingkostnader enn normale nivåer. Den ekstra kostnaden en slik situasjon medfører er lik avsatt kapital til likviditetsrisiko. Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var ved utgangen av 2017 på 78,1 %. Dette nivået har vært stabilt gjennom flere år.

7 Oppsummering av kapitalbehovet

Pr 31.12.2017 er kapitalsituasjonen i banken som følger:

	2017 Morbank	2017 Konsolidert	2017 Interne målsetninger
Ren kjernekapital	17,25 %	15,99 %	15,70 %
Kjernekapital	18,88 %	17,63 %	17,20 %
Ansvarlig kapitaldekning	20,62 %	19,42 %	19,20 %

Banken gjennomførte en egenkapitalemisjon i løpet av mai 2018 på 50 Mill kr. Dette økte bankens rene kjernekapitaldekning med vel et prosentpoeng. Banken mener å være godt kapitalisert, både i forhold til myndighetenes krav og risikoene banken er utsatt for. De interne kapitalmålene blir årlig vurdert, neste gang i løpet av høsten 2018 i forbindelse med styrets fastsettelse av måltall for 2019.

8 Vedlegg 1: Avtalevilkår kapitalinstrumenter

Bankens fondsobligasjon:

Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter		
1	Utsteder	Skudenes & Aakra Sparebank
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloomberts identifikasjonskode for rettede emisjoner)	NO 10779358
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	Norsk rett
<i>Behandling etter kapitalregelverket</i>		
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Kjernekapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Kjernekapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Selskapsnivå
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Fondsoblifasjon
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	70.000.000
9	Instrumentets nominelle verdi	70.000.000
9a	Emisjonskurs	70.000.000
9b	Innløsningskurs	70.000.000
10	Regnskapsmessig klassifisering	Gjeld -amortisert kost
11	Opprinnelig utstedelsesdato	01.des.16
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende
13	Opprinnelig forfallsdato	NA
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	Ja
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	01.12.2021, regulatorisk, 75.000.000
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	Hver 1. mars, juni, september og desember
<i>Renter/utbytte</i>		
17	Fast eller flytende rente/utbytte	Flytende
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	3 mnd nibor + 4,80 %
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	Nei
20		
a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	Pliktig
20		
b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	Pliktig
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	Nei
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	Nei
<i>Konvertering/nedskrivning</i>		
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	Ja
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	Finanstilsynet har myndighet
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	Helt
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	Gjeldende lovverk
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	Pliktig
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	Ren kjernekapital
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	Skudenes & Aakra Sparebank
30	Vilkår om nedskrivning	Ja
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	Gjeldende lovverk
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	Helt
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	Endelig virkning
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	NA
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	Egenkapital
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	Nei
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	
	Sett N/A hvis spørsmålet ikke er relevant.	

Bankens Ansvarlige lån:

Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter		
1	Utsteder	Skudenes & Aakra Sparebank
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloomberts identifikasjonskode for rettede emisjoner)	NO 0010697550
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	Norsk rett
	<i>Behandling etter kapitalregelverket</i>	
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Tilleggs kapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Tilleggs kapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Selskapsnivå
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Ansvarlig lånekapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	75.000.000
9	Instrumentets nominelle verdi	75.000.000
9a	Emisjonskurs	75.000.000
9b	Innløsningskurs	75.000.000
10	Regnskapsmessig klassifisering	Gjeld -amortisert kost
11	Opprinnelig utstedelsesdato	06.des.13
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Tidsbegrenset
13	Opprinnelig forfallsdato	03.des.23
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	Ja
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	06.12.2018, regulatorisk, 75.000.000
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	6. mars, juni, september og desember
	<i>Renter/utbytte</i>	
17	Fast eller flytende rente/utbytte	Flytende
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	3 mnd nibor + 2,15 %
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	Nei
20 a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	Pliktig
20 b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	Pliktig
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	Nei
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	Nei
	<i>Konvertering/nedskrivning</i>	
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	Nei
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	NA
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	NA
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	NA
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	NA
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	NA
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	NA
30	Vilkår om nedskrivning	Nei
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	NA
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	NA
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	NA
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	NA
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	Egenkapital
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	Nei
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	
	Sett N/A hvis spørsmålet ikke er relevant.	

9 Vedlegg 2: Sammensetning av ansvarlig kapital

Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	90.381
	herav: instrumenttype 1	
	herav: instrumenttype 2	
	herav: instrumenttype 3	
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	581.496
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.	0
3a	Avsetning for generell bankrisiko	0
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	0
	Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	0
5	Minoritetsinteresser	0
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte	0
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	675.652
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer		
7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)	0
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	-3.458
9	Tomt felt i EØS	0
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	0
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	0
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)	0
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)	0
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet	0
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)	-
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)	-316
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	0
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0

20	Tomt felt i EØS	0
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),	0
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)	0
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)	0
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)	0
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	0
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)	0
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)	0
24	Tomt felt i EØS	0
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)	0
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)	0
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)	0
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	0
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap	0
	herav: filter for urealisert tap 1	0
	herav: filter for urealisert tap 2	0
	herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp)	0
	herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)	0
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag	0
	herav: ...	0
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)	0
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-3.774
29	Ren kjernekapital	671.878
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter		
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	69.790
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard	0
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard	
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
	Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	0
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital	0
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	0
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	69.790
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer		

37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)	0
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	0
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	0
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag	0
	herav: filter for urealisert tap	
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)	
	herav: ...	
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)	0
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	0
44	Annen godkjent kjernekapital	69.790
45	Kjernekapital	741.668
Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger		
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	75.000
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	0
	Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	0
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen	0
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	0
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap	0
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	75.000
Tilleggskapital: Regulatoriske justeringer		
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)	0
53	Beholdning av tilleggskapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	0

54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser	0
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser	0
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	0
	investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	
56	Justeringer i tilleggskapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
56a	Frdrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
56b	Frdrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)	0
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje	
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggskapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag	0
	herav: filter for urealisert tap	
	herav: filter for urealisert gevinst	
	herav:...	
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggskapital	0
58	Tilleggskapital	75.000
59	Ansvarlig kapital	816.668
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital	
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggskapital	
60	Beregningsgrunnlag	3.968.082
Kapitaldekning og buffere		
61	Ren kjernekapitaldekning	16,93 %
62	Kjernekapitaldekning	18,69 %
63	Kapitaldekning	20,58 %
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	
65	herav: bevaringsbuffer	
66	herav: motsyklisk buffer	
67	herav: systemrisikobuffer	
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	
69	Ikke relevant etter EØS-regler	
70	Ikke relevant etter EØS-regler	

71	Ikke relevant etter EØS-regler	
Kapitaldekning og buffere		
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.	
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.	
74	Tomt felt i EØS	
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.	
Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen		
76	Generelle kredittrisikoreserver	
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen	
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap	
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger	
Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser	
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser	